Міністерство освіти і науки України
Луганський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини, біологічних і харчових технологій
Кафедра тваринництва та харчових технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана факультету
_____ Людмила ПАРХОМЕНКО
«31» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗВЕДЕННЯ ТВАРИН

ступінь освіти бакалавр

галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

освітня програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Слов'янськ – 2021

Робоча програма з дисципліни «Розведення тварин» для студентів зі спеціальності 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».
«30» серпня 2021 року – 11 с.

Розробник: Стрижак Тетяна Анатоліївна, доцент кафедри тваринництва та харчових технологій, кандидат сільськогосподарських наук, с. н. с.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри тваринництва та харчових технологій
Протокол від «30» серпня 2021 р. № 10

Завідувач кафедри _____ Валентина МОГУТОВА

Схвалено проєктною групою освітньої програми зі спеціальності 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Гарант освітньої програми _____ Юлія ШАХОВА

© Стрижак Т.А., 2021рік
©ЛугНАУ, 2021 рік

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Розведення тварин» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавр галузі знань204 «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва» формує інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни– є підготовка висококваліфікованих фахівців, що володіють загальними знаннями та засвоєння і підготовка висококваліфікованих фахівців високого рівня, які спроможні до сучасного сприйняття стану основ племінної справи, розведення тварин, дати теоретичні і практичні поради в галузі генетичної діагностики та профілактики спадкових аномалій і захворювань зі спадковою схильністю, сприяти розвитку галузі тваринництва у приватних та фермерських господарствах, що володіють загальними знаннями з технологій виробництва продукції тваринництва

Завдання вивчення дисципліни:

1. Надання знань щодо сучасного вивчення різних видів сільськогосподарських тварин, розробки методів отримання чистопородних і помісних тварин, транс-генних тварин і клонування, створення ліній, типів кросів і порід тварин з низьким генетичним вантажем.
2. Прищеплення студентам певних практичних навичок з генетичної діагностики чистопородних і помісних тварин за візуальної оцінки;
3. Формування у студентів сучасного бачення закономірностей біології, індивідуального розвитку, відтворення і селекції в тваринництві;
4. Надання умінь щодо біометричної обробки та аналізу даних експериментальних досліджень, зоотехнічного обліку, гібридологічного, цитогенетичного, біохімічного і генеалогічного аналізів, встановлювати достовірність походження тварин з використанням груп крові і біохімічних поліморфних систем.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв’язки:

ґрунтується на засвоєнні студентами дисциплін природничо-наукової, професійної та практичної підготовки: методологічних засад спеціальності і біології, анатомії, фізіології і біохімії

дисципліни, що забезпечуються: технологія виробництва продукції тваринництва, технологія виробництва продукції свинарства, технологія виробництва продукції скотарства, технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання

відповідно до освітньої програми спеціальності 204 Технології виробництва і переробки продукції тваринництва

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері технологій виробництва та переробки продукції тваринництва при здійсненні професійної діяльності, що передбачає застосуваннятеорійтаметодівзооінженерії і проведення досліджень та здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

ФК2. Здатність використовувати сучасні знання про способи відтворення закономірності індивідуального розвитку та розведення тварин для ефективної професійної діяльності в галузі тваринництва

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2 Навчити співробітників підприємства сучасних та нових компонентів технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва

ПРН5 Забезпечувати якість виконуваних робіт

ПРН8Застосовувати знання з відтворення та розведення сільськогосподарських тварин для ефективного ведення господарської діяльності підприємства.

ПРН16. Впроваджувати та використовувати на практиці науково обґрунтовані технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Опис підготовки фахівців</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів - 4</td><td>Галузь знань
20Аграрні науки та продовольство</td><td colspan="2" rowspan="2">обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
204Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Освітня програма
Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів - ___</td><td rowspan="10">Рівень вищої освіти: перший

Ступінь освіти: бакалавр, бакалавр зі скороченим терміном навчання</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2021-2022</td><td>2021-2022</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин: 120</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>4</td><td>4</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних –2
самостійної роботи здобувача -4</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>80 год.</td><td>108 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: екзамен</td></tr>
</table>

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Походження та еволюція тварин. Онтогенез с. – г. тварин

Аналіз рівня розвитку тваринництва в Україні, завдання на перспективу та шляхи їх вирішення; походження, одомашнення та еволюція домашніх тварин; доместікаціонні зміни, їх причини; завдання на перспективу, щодо одомашнення нових видів т.- н. Основні поняття; взаємозв'язок зростання і розвитку тварин, рушійна сила і фактори що впливають на розвиток тварин; закономірності онтогенезу; форми недорозвинення тварин; облік росту і розвитку тварин; спрямоване вирощування тварин.

ТЕМА 2. Конституція, екстер'єр та інтер'єр тварин.

Основні поняття; взаємозв'язок зростання і розвитку тварин, рушійна сила і фактори що впливають на розвиток тварин; закономірності онтогенезу; форми недорозвинення тварин; облік росту і розвитку тварин; спрямоване вирощування тварин.

ТЕМА 3. Вчення про породу.

Поняття породи; принципи класифікації порід; фактори породоутворення; структура породи та її головні частині; акліматизація порід; константність, пластичність, перероджения та виродження порід; стандарт породи, методи виведення порід.

ТЕМА 4. Загальні положення відбору та підбору с. – г. тварин.

Поняття та класифікація варіантів відбору та підбору; форми та методи добору та підбору; основні принципи підбору тварин; генетичні параметри добору та використання їх в селекції; послідовність варіантів добору; інтенсивність добору; ефект селекції; фактори, що впливають на ефект селекції.

ТЕМА 5. Оцінка тварин за походженням.

Значення оцінки тварин за походженням, форми родоводів, принципи та методи оцінки тварин за походженням, оцінка тварин за бічними родичами, фактори, що забезпечують достовірність обліку походження тварин, контроль достовірності походження тварин за допомогою імунногенетичної експертизи.

ТЕМА 6. Оцінка тварин за якістю потомків.

Значення оцінки тварин за якістю потомків, основні методи оцінки плідників за потомством, оцінка маток за якістю потомства, організація випробування плідників за потомками, особливості оцінки плідників різних видів тварин за потомками, фактори, що впливають на точність оцінки тварин за потомство.

ТЕМА 7. Племінна цінність тварин та методи її встановлення.

Поняття племінної (селекційної) цінності особини, методи оцінки племінних якостей тварин, загальна племінна цінність особини, препотентність та методи її визначення.

ТЕМА 8. Чистопородне розведення тварин.

Класифікація методів розведення; чистопородне розведення; аутбридинг, застосування його в практиці; інбридинг, його біологічна сутність та застосування в практиці; інбредна депресія її основні ознаки та заходи, щодо її запобігання, визначення ступеня інбридингу

ТЕМА 9. Схрещування та гібридизація тварин.

Схрещування тварин; види схрещування (схеми різних видів схрещування, використання у виробництві); віддалена гібридизація.

ТЕМА 10. Розведення за лініями та родинами.

Поняття лінії та родини; значення ліній; форми ліній; робота з лініями; типи парувань при розведенні за лініями та родинами; споріднене парування при розведенні за лініями та родинами; кроси ліній; варіанти підбору ліній до родин.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
Тема 1.Облік, ідентифікація і реєстрація у різних галузях тваринництва	18	2	2		14	18	1	1		16
Тема 2.Основні принципи організації селекційного процесу в тваринництві	17	3	3		11	17	1	1		15
Тема 3.Принципи і методи селекційних оцінки, добору та підбору	17	3	3		11	17	1	1		15
Тема 4. Підходи до чистопородного розведення, схрещування та виведення нових порід	17	3	3		11	17	1	1		15
Тема 5. Технології вирощування, оцінювання, відбору, підбору і використання плідників у селекції	17	3	3		11	17	1	1		15
Тема 6. Згальнодержавні програми селекції у тваринництві. Присвоєння відповідних статусів суб'єктам племінної справи у тваринництві	17	3	3		11	17	0,5	0,5		16
Тема 7.Державна реєстрація племінних стад та племінних тварин. Державна атестація у племінному тваринництві	17	3	3		11	17	0,5	0,5		16
Усього	**120**	**20**	**20**		**80**	**120**	**6**	**6**		**108**

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочн
1	Облік, ідентифікація і реєстрація у різних галузях тваринництва	2	1
2	Основні принципи організації селекційного процесу в тваринництві	3	1
3	Принципи і методи селекційних оцінки, добору та підбору	3	1
4	Підходи до чистопородного розведення, схрещування та виведення нових порід.	3	1
5	Технології вирощування, оцінювання, відбору, підбору і використання плідників у селекції	3	1
6	Згальнодержавні програми селекції у тваринництві. Присвоєння відповідних статусів суб'єктам племінної справи у тваринництві	3	0,5
7	Державна реєстрація племінних стад та племінних тварин Державна атестація у племінному тваринництві	3	0,5
	Разом:	**20**	**6**

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	**Тема 1.**Облік, ідентифікація і реєстрація у різних галузях тваринництва	11	16
2	**Тема 2.**Основні принципи організації селекційного процесу в тваринництві	11	15
3	**Тема 3**.Принципи і методи селекційних оцінки, добору та підбору	11	15
4	**Тема 4.** Підходи до чистопородного розведення, схрещування та виведення нових порід	11	15
5	**Тема 5**. Технології вирощування, оцінювання, відбору, підбору і використання плідників у селекції	11	15
6	**Тема 6.** Згальнодержавні програми селекції у тваринництві. Присвоєння відповідних статусів суб'єктам племінної справи у тваринництві	11	16

7	**Тема 7.**Державна реєстрація племінних стад та племінних тварин. Державна атестація у племінному тваринництві	11	16
	Разом	**80**	**108**

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять,
3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. ***Словесні***: пояснення, лекція.
1.2. ***Наочні***: демонстрація, ілюстрація.
1.3. ***Практичні***: практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1.***Аналітичний***.
2.2. ***Методи синтезу***.
2.3. ***Індуктивний метод***.
2.4. ***Дедуктивний метод***.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. ***Проблемний*** (проблемно-інформаційний)
3.2. ***Репродуктивний***.
3.3. ***Пояснювально-демонстративний***

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, використання проблемних ситуацій, екскурсії, групові дослідження, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій)

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форма контролю:залік.

Методів оцінювання:

- опитування;

- тестування;
- розв’язання практичних завдань, задач, ситуацій.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного та підсумкового контролю.

Таблиця 5.1– Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти спеціальності204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, освітньої програмиТехнологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Поточний контроль					**Підсумковий контроль**	**Загальна сума балів**
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5		
12	12	12	12	12	**40**	**100**
Поточний контроль					**Підсумковий контроль**	**Загальна сума балів**
Т6	Т7	Т8	Т9	Т10		
12	12	12	12	12	**40**	**100**

Критерії оцінювання

Таблиця 5.2 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік, екзамен
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 5.3 – Взаємозв’язок між результатами навчання та обов’язковими видами навчальної діяльності (робіт)

Результати навчання	**Види робіт**				
	Тест	Письмова робота	Практичне завдання	Усна відповідь	**…**
ПРН 2	-	-	+	+	
ПРН 5	-	-	+	-	
ПРН 8	+	+	+	+	
ПРН16	+	+	+	-	

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна не передбачає використання інструментів, обладнання.

Плакати, таблиці, електронні ресурси навчально-методичного забезпечення ЛНАУ. Навчальна дисципліна передбачає використання програмного забезпечення: *on-line: Microsoft Office 365, Teams,Moodle (GNU загальна суспільна ліцензія)*.

Навчально-методичне забезпечення:

1) Робоча програма дисципліни

2) Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни

3) Пакет тестових завдань для контролю знань (поточний контроль, підсумковий контроль)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Закон України " Про племінну справу у тваринництві" // Урядовий кур'єр. 2000. - №4.- С. 1-5.
2. Буркат В.П., Полупан Ю.П., Йовенко І.В. Лінійна оцінка корів за типом.- К.: Аграрна наука, 2004.- 88 с.
3. Інструкція з бонітування великої рогатої худоби молочних і молочном' ясних порід. Інструкція ведення племінного обліку в молочному і молочно- м'ясному скотарстві - К.:"ПАНВ",2004.- 76с.
4. Нормативно-правові акти з ідентифікації та реєстрації тварин. Мінагрополітики України. - К., 2005.- 194 с.
5. Рубан Ю.Д. Породы и племенноедело в скотоводстве: эволюция и прогресс.- К.: Аграрна наука, 2003.- 394 с.
6. Генофонд свійських тварин України: Навчальний посібник/ Д.І. Барановський, В.І. Герасимов, В.М. Нагаєвич та ін. / за ред. Д.І. Барановського та В.І. Герасимова. – Харків: Еспада,2005. – 400с.
7. Гноєвий І.В. Годівля та відтворення поголів'я сільськогосподарських тварин в Україні. - Харків, 2006.- 399 с
8. Інструкція з бонітування свиней; Інструкція з ведення племінного обліку у свинарстві / Затв. Міністерством аграрної політики України 17.12.2002. № 396. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. – 64 с.
9. Словарьтерминов по биотехнологии для производствапродовольствия и ведениясельскогохозяйства [А. Заид, Х. Г. Хьюз, Э Порчедлу, Ф. Николас]/

Продовольственная и сельскохозяйственная организация Объединенных наций. – Рим, 2008. – 395 с
10. Нормативно-правові акти з ідентифікації та реєстрації тварин. Мінагрополітики України. - К., 2005.- 194 с.
11. Рубан Ю.Д. Породы, породообразовательныйпроцесс и селекцияживотных.- К.: Аграрна наука, 2006.- 380 с.
12. Рубан Ю.Д. Учение о конституцииживотных: теория и практика.- К.: Аграрна наука, 2004. - 268 с.

Додатковалітература*:*

1. Эйдричевич Е.В., Лапкин М.М. Генетические методы определения происхождения с.-х. животных. - К., Урожай, 1975.
2. Стернберг М. От клеток к атомам. - М., Мир, 1988. -144 с.
3. Глазко В.И., Созинов И.А. Генетика изоферментов животных и растений. К., Урожай, 1993. – 528.
4. Мечников И. И. Этюды о природе человека. – Л.: Мед. книга, 2015. – 244 с.

Допоміжна

1. Рубан Ю.Д. Биология и эволюция в селекции животных и технологии производства.- К.: Аграрна наука, 2005.- 224 с.
2. Рубан Ю.Д. Породы, породообразовательный процесс и селекция животных.- К.: Аграрна наука, 2006.- 380 с.

Електронні ресурси

1. zakon.rada.gov.ua
2. minfin.gov.ua

nbuv.gov.ua- електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;

korolenko.kharkov.com- електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.